

Vergaderjaar 1984–1985

18 639

Verdrag houdende wijziging van de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen voor wat Groenland betreft, met Protocol betreffende de bijzondere regeling van toepassing op Groenland; Brussel, 13 maart 1984

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 3 oktober 1984. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 2 november 1984.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 1 oktober 1984

Ter voldoening aan het terzake bepaalde in de Grondwet¹, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 13 maart 1984 te Brussel tot stand gekomen Verdrag houdende wijziging van de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen voor wat Groenland betreft, met Protocol betreffende de bijzondere regeling van toepassing op Groenland (Trb. 1984, 53)².

Een toelichtende nota bij dit Verdrag met Protocol gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, (1) (a) G.W. en art. 61, (3), G.W. 1972.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

Voorgeschiedenis

Op 1 januari 1973 is het Koninkrijk Denemarken tot de Europese Gemeenschappen toegetreden met inbegrip van Groenland dat een integrerend deel van Denemarken uitmaakte.

Al op 15 juli 1975 had de toenmalige Deense minister van Buitenlandse Handel er in de Raad van ministers van de Europese Gemeenschappen namens Groenland op gewezen dat een nieuwe situatie inzake de betrekkingen tussen Groenland en de Gemeenschappen zou ontstaan, zodra in Groenland zelfbestuur zou worden ingevoerd. Toen daar inderdaad op 1 mei 1979 zelfbestuur werd ingesteld, werd de mogelijkheid geschapen dat Groenland om herziening van de betrekkingen met de Europese Gemeenschap zou verzoeken.

De Deense regering was van mening dat, indien een meerderheid van de bevolking in Groenland zich vóór een dergelijke herziening zou uitspreken, zij zich daartegen niet zou verzetten.

Bij een oriënterend referendum, dat op 23 februari 1982 werd gehouden over de verdere toepassing van de Verdragen der Europese Gemeenschappen ten aanzien van Groenland, sprak een meerderheid van de Groenlandse bevolking van 52 % zich uit vóór Groenlands uittreding uit de EG, terwijl 46,1 % wenste dat Groenland lid zou blijven.

Gezien deze uitslag verzocht het Groenlandse parlement de Deense regering om in de Gemeenschap onderhandelingen te beginnen met als doel de toepassing van de Verdragen der Gemeenschappen op Groenland te beëindigen.

De Deense regering heeft vervolgens op 19 mei 1982, in een memorandum aan de raad gericht, een voorstel gedaan tot het brengen van Groenland buiten de territoriale werkingssfeer van het EGKS-, EEG- en Euratom-Verdrag en de opneming van Groenland op de lijst van Landen en Gebieden Overzee in bijlage IV van het EEG-Verdrag en de toepassing op Groenland van de regels voor de associatie die gelden voor deze gebieden, zoals aangegeven in het vierde deel van het EEG-Verdrag. Als grond voor de voorgestelde wijziging overeenkomstig het bepaalde in de artikel 96 van het EGKS-Verdrag, 236 van het EEG-Verdrag en 204 van het Euratom-verdrag, voerde de Deense regering de wijziging van de status van Groenland aan en de resultaten van het referendum van 23 februari 1982.

Op 8 juni 1982 verzocht de Voorzitter van de Raad de Commissie advies uit te brengen over het voorstel met betrekking tot de herziening van de Verdragen, dat door de Deense regering was voorgelegd.

Hoewel de commissie in dit advies, dat op 3 februari 1983 aan de Raad werd voorgelegd, het betreurde dat de Deense regering gekozen heeft voor de mogelijkheid Groenland niet meer deel te laten uitmaken van de Gemeenschap, was de commissie zich bewust van de zeer bijzondere situatie waarin dit gebied zich bevindt, met name de excentrische ligging ten opzichte van de rest van de Gemeenschap, de klimatologische omstandigheden die in zo'n grote mate de specifieke, sterk op visserij gerichte economische structuur bepalen, en van de speciale sociologische en culturele achtergronden van de Groenlandse bevolking met zijn niet-Europese traditie.

Derhalve pleitte de commissie voor een nieuwe regeling waarin permanente en nauwe betrekkingen met de Gemeenschap, op Deens en Groenlands verzoek, worden gehandhaafd. Ook het Europees Parlement sprak zich in een Resolutie van 7 juni 1983 uit voor inwilliging van het Deense en Groenlandse verzoek.

Op 21 februari 1984 bereikte de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken overeenstemming over een nieuwe regeling. Deze regeling omvat het volgende:

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

- een Verdrag houdende wijziging van de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen voor wat Groenland betreft;
- een bijbehorend Protocol inzake de bijzondere regeling van toepassing op Groenland;

Dit Verdrag, met bijbehorend protocol, werd op een conferentie van regeringsvertegenwoordigers van 12 maart 1984 ondertekend en wordt thans ter goekeuring voorgelegd. Voorts bereikte de Raad overeenstemming over een Verordening betreffende de sluiting van een Visserij-overeenkomst tussen de EEG enerzijds en Denemarken en Groenland anderzijds; een Verordening betreffende sluiting van een Protocol bij de Visserij-overeenkomst en een Verordening tot vaststelling van specifieke maatregelen voor de visserij. De teksten van deze Verordeningen³, visserij-overeenkomst en Protocol daarbij, zijn ter inzage door de leden gedeponneerd bij de griffie van beide Kamers der Staten-Generaal.

Standpunt regering

De regering is van meet af aan bij de onderhandelingen in de Raad ervan uitgegaan, dat de op democratische wijze uitgesproken wens van de Groenlandse bevolking diende te worden gerespecteerd, zulks mede vanwege de door de commissie omschreven redenen. Daarbij was de regering van mening dat de onderhandelingen niet zouden mogen resulteren in een premie op de uittreding.

Ook diende in het oog te worden gehouden, dat een eventuele opname van Groenland in de hierboven aangeduide lijst van Landen en Gebieden Overzee niet een nadelige invloed zou hebben op de positie van de Nederlandse Antillen.

Het belangrijkste inhoudelijke aspect van de onderhandelingen werd gevormd door het visserijhoofdstuk, waarop hieronder nader zal worden ingegaan. Hierin diende een afweging plaats te vinden tussen de specifieke belangen van Groenland, waar de visserij het hoofdbestanddeel van het economisch potentieel uitmaakt en de in de loop der jaren door vissers uit andere lid-staten verworven visserijrechten. Aangezien hierbij met name concrete belangen van de Bondsrepubliek Duitsland aan de orde waren, gingen de onderhandelingen in Raadskader hierover voornamelijk tussen dit land en Denemarken.

Inhoud Verdrag

In het Verdrag is vastgelegd dat de Europese Verdragen niet meer van toepassing zijn op Groenland en dat op Groenland de bepalingen betreffende de betrekkingen voor de Gemeenschap en de Landen en Gebieden Overzee gelden, zij het met enkele afwijkingen. Deze afwijkingen zijn vastgesteld in een aan het Verdrag gehecht Protocol en hebben betrekking op de visserijrelaties en financiële hulp.

Inhoud Protocol

In het Protocol behorend bij het Verdrag is bepaald dat de invoer in de Gemeenschap van visserijproducten uit Groenland volledig vrij van rechten is op voorwaarde dat de visserij in de Groenlandse wateren door vissers uit de Gemeenschap bevredigend verloopt. Op deze bepaling (art. 1) wordt hieronder nader ingegaan.

Ook is in het Protocol een bepaling opgenomen op grond waarvan de Raad van ministers bepaalde overgangsmaatregelen kan vaststellen (art 2.)

³ De Verordeningen zijn nog niet in het Publikatieblad van de EG geplaatst, omdat zij pas in werking zullen treden gelijktijdig met het onderhavige Verdrag.

Specifieke maatregelen

Gezien het grote belang van de visserijrelaties tussen Groenland en de Gemeenschap zijn op dit vlak specifieke maatregelen getroffen die enerzijds de continuïteit en ontwikkeling van de Groenlandse visserijsector waarborgen en anderzijds geen inbreuk doen op de fundamenten van het op 25 januari 1983 tot stand gekomen gemeenschappelijke visserijbeleid.

De eerder vermelde Visserij-overeenkomst treedt op dezelfde dag in werking als het Verdrag tot wijziging van de EG-Verdragen.

Voor de eerste vijf jaar van de visserij-overeenkomst zijn in een Visserij-protocol vangstquota vastgesteld, welke ertoe leiden dat de visserijvloeden van de lid-staten en van bepaalde derde landen hun traditionele vangstactiviteiten in de Groenlandse wateren op bevredigende wijze kunnen voortzetten, behoudens wijzigingen in de biologische situatie van de visbestanden.

De voornaamste tegenprestatie van de Gemeenschap bestaat eruit, dat de invoer van Groenlandse vis- en visproducten, met eerbiediging van de mechanismen van de communautaire marktordening, op autonome wijze wordt vrijgesteld van douanerechten en heffingen van gelijke werking, zolang de uit de visserij-overeenkomst voortvloeiende vangstmogelijkheden bevredigend worden geacht (art. 1 van het Protocol behorend bij het Verdrag).

Daarnaast kent de Gemeenschap aan Groenland gedurende de looptijd van het eerste Visserijprotocol (vijf jaar) jaarlijks een financiële compensatie toe van 26,5 mln. ECU. Dit bedrag is gebaseerd op een globale evaluatie van de wederzijdse belangen welke voor de Gemeenschap neerkomen op het veiligstellen van de visserij-activiteiten in de Groenlandse wateren, de preferentiële behandeling bij invoer in Groenland van industrieproducten van oorsprong uit de Gemeenschap en het recht van vestiging.

Gezien het globale karakter van de financiële compensatie is overeengekomen om tijdens de looptijd van het eerste Visserijprotocol aan Groenland geen financiële hulp toe te kennen die normaliter uit de LGO-status voortvloeit.

De minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
W. F. van Eekelen